

आर.टी.ई.२५ टक्के शैक्षणिक शुल्क
प्रतिपूर्तीच्या निधी वितरणाबाबत.

महाराष्ट्र शासन
शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: आरटीई-२०२१/प्र.क्र.१६९/एस.डी-१
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२
दिनांक: २८ ऑक्टोबर, २०२१

वाचा :-

- १) शासन परिपत्रक, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२१/प्र.क्र.४८/अर्थ-३, दि.०६/०८/२०२१
- २) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२१/प्र.क्र.४८/अर्थ-३, दि.२४/०६/२०२१
- ३) शासन निर्णय, वित्त विभाग, क्र.अर्थसं-२०२१/प्र.क्र.४८/अर्थ-३, दि.२९/०७/२०२१
- ४) शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे पत्र क्र.प्राशिसं/प्रतिपूर्ती/आरटीई-५२०/
२०२१/२१५७, दि.०१/०७/२०२१

प्रस्तावना:-

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील कलम १२(१) (c) नुसार खाजगी विनाअनुदानीत शाळांमध्ये प्रवेश स्तरावर २५% जागा वंचित व दुर्बल घटकातील मुलांसाठी राखीव ठेवण्याची तरतूद आहे. तसेच अधिनियमातील कलम १२(२) नुसार २५% प्रवेशित बालकांचे प्राथमिक शिक्षणाच्या शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्याची तरतूद आहे. यानुषंगाने संदर्भ क्र.४ येथील पत्रान्वये शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी निधी मागणी शासनास सादर केली आहे. सन २०२१-२२ या वर्षाच्या अर्थसंकल्पामध्ये सदर बाबीकरिता रुपये २०० कोटी इतका निधी अर्थसंकल्पीत करण्यात आला आहे. अर्थसंकल्पीत निधीपैकी ५० टक्के निधी वितरीत करण्यास वित्त विभागाने मान्यता दिली आहे. त्यास अनुसरून रु.१०० कोटी इतका निधी वितरीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती. त्याचा शासन निर्णय खालीलप्रमाणे आहे.

शासन निर्णय:-

बालकांचा मोफत व सक्तीच्या शिक्षणाचा अधिकार अधिनियम, २००९ मधील कलम १२(१)(c) नुसार खाजगी विनाअनुदानीत शाळांमध्ये वंचित व दुर्बल घटकातील विद्यार्थ्यांसाठी राखीव असलेल्या २५% जागांवर प्रवेशित विद्यार्थ्यांच्या शैक्षणिक शुल्काची प्रतिपूर्ती करण्यासाठी रु.१०० कोटी (रुपये शंभर कोटी फक्त) इतका निधी शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याकडे सुपूर्द करण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

२. शिक्षण संचालक (प्राथमिक) यांनी जिल्ह्यांच्या वाजवी मागणीच्या प्रमाणात निधी वितरीत करावा. वितरीत करण्यात आलेल्या निधीचा विनियोग हा प्रलंबित शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्तीकरिता करण्यात यावा.

३. प्रलंबित शैक्षणिक शुल्क प्रतिपूर्तीकरिता शासन परिपत्रक दिनांक २१ ऑगस्ट, २०१९ नुसार खालील बाबींची पडताळणी करुन देण्यात यावी.

- ज्या शाळा शिक्षण हक्क कायद्यातर्गत २५ टक्के प्रवेश देत आहेत, त्या शाळांनी इयत्ता १ ली ते ८ वीच्या विद्यार्थ्यांसाठी आकारण्यात येणाऱ्या फीचा तपशील सरल या पोर्टलवर अथवा RTE पोर्टलवर जाहीर केलेला असावा. ज्या शाळांची स्वतःची वेबसाईट आहे त्यांनी फीचा तपशील त्यावरही जाहीर केलेला असावा.
- शाळेने शिक्षण हक्क अधिनियमांतर्गत आरटीईची मान्यता प्राप्त प्रमाणपत्र सोबत जोडावे.
- ज्या विद्यार्थ्यांना ऑनलाईन प्रवेशातून यापूर्वी प्रवेश मिळालेला आहे, असे विद्यार्थी त्याच शाळेत शिकत असल्याची खात्री सरल व RTE पोर्टल वरुन करण्यात यावी.
- सर्व विद्यार्थ्यांचे आधारकार्ड सरल वर नोंदविलेले असावे. फक्त आधार नोंदणीकृत मुलांची संख्या ग्राह्य धरावी.
- सवलतीच्या दरात शासकीय जमिन किंवा भाडेतत्वावरील शासकीय जमिनीचा लाभ शाळांनी घेतलेला नसावा याची खात्री करावी.

४. सदरचे अनुदान ज्या प्रयोजनासाठी मंजूर करण्यात आले आहे त्याच प्रयोजनासाठी खर्च करण्यात यावे.

५. सदर शासन निर्णय नियोजन विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.२४०/१४७१, दि.१३/०७/२०२१, वित्त विभाग अनौपचारिक संदर्भ क्र.९१३/२०२१/व्यय-५, दिनांक १३/१०/२०२१ अन्वये दिलेल्या सहमतीस अनुसरुन निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. वित्त विभागाच्या दि.२४/०६/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयातील अटींची पूर्तता होत असून, शासन निर्णयासोबतच्या परिशिष्टातील अनुक्रमांक ९ मधील १ ते ४ व ९ मध्ये नमूद अटींची पूर्तता होत आहे. परिशिष्टातील अनुक्रमांक ९ मधील ५ ते ८ व १० मधील बाब या आदेशासाठी लागू नाहीत.

७. सदर खर्च वित्त विभागाच्या संदर्भाधिन दि.०६/०४/२०२१ रोजीचे परिपत्रक तसेच दि.२४/०६/२०२१ व दि.२९/०७/२०२१ रोजीच्या शासन निर्णयातील सूचनानुसार करण्यात यावा. यासाठी शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे, शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद सर्व, विभागीय शिक्षण उप संचालक, मुंबई विभाग, मुंबई यांचे कार्यालयातील लेखा अधिकारी यांना “आहरण व संवितरण अधिकारी” तर आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना “नियंत्रक अधिकारी” म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. सदर निधी वितरणाचे उपयोगिता प्रमाणपत्र शिक्षण संचालक (प्राथमिक) यांनी शासनास सादर करावे.

आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी ८ दिवसांचे आत शिक्षण संचालक (प्राथमिक) यांना निधी वितरीत करावा. शिक्षण संचालक (प्राथमिक) यांनी सदरचा निधी शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक) यांचेकडे सुपूर्द करावा. जिल्हास्तर प्रलंबित मागण्यांचा आढावा घेऊन जसजसे संस्थांना आरटीई प्रतिपूर्तीची रक्कम अदा करतील तसतसे त्याच्या नोंदी केंद्र शासनाच्या PRABANDH (प्रबंध) पोर्टल वर नोंदवाव्या.

८. सन २०२१-२२ या आर्थिक वर्षाकरिता "मागणी क्रमांक: ई-२, २२०२ - सर्वसाधारण शिक्षण- (०१) प्राथमिक शिक्षण, १०३ प्राथमिक शिक्षणासाठी स्थानिक संस्थांना सहाय्य (०१) (१९) २५% विद्यार्थी कोटा प्रवेशातर्गत शाळांना करावयाची प्रतिपूर्ती (२२०२ H८७५), ३१ सहायक अनुदाने" या लेखाशीर्षातर्गत रुपये २०० कोटी इतकी तरतूद अर्थसंकल्पित करण्यात आली आहे. सदर तरतूदीमधुन यावर होणारा खर्च भागविण्यात यावा.

९. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेतांक २०२११०२८१५४८२८४०२१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करुन काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(संतोष गायकवाड)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा. राज्यपालांचे सचिव, राजभवन, मुंबई
२. मा. मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव
३. मा.राज्यमंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे खाजगी सचिव
४. मा. अपर मुख्य सचिव, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, मंत्रालय, मुंबई
५. आयुक्त (शिक्षण), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
६. शिक्षण संचालक (प्राथमिक), महाराष्ट्र राज्य, पुणे.
७. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) १/२ महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
८. महालेखापाल (लेखा परीक्षा) १/२ महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर.
९. संचालक, लेखा व कोषागारे, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
१०. विभागीय शिक्षण उपसंचालक (सर्व)
११. शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद सर्व
१२. सर्व वरिष्ठ लेखा परीक्षक (शिक्षण विभाग)

१३. जिल्हा कोषागार अधिकारी, पुणे
१४. वित्त विभाग (व्यय-५/अर्थ-८), मंत्रालय, मुंबई
१५. नियोजन विभाग (का.१४७१), मंत्रालय, मुंबई
१६. अर्थसंकल्प कार्यासन, शालेय शिक्षण विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१७. निवड नस्ती (एस.डी.१).